

INNOVATIVE
WORLD

ISSN: 3030-3079

ORIENTAL JOURNAL OF ACADEMIC AND MULTIDISCIPLINARY RESEARCH

SHARQ AKADEMIK VA KO'P TARMOQLI
TADQIQOTLAR JURNALI

Scientific Journal

2026/5

www.innoworld.net
+998 33 5668868

ORIENTAL JOURNAL OF ACADEMIC AND MULTIDISCIPLINARY RESEARCH

Volume 4, Issue 5
2026

Journal has been listed in different indexings

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

The official website of the journal:
www.innoworld.net

Uzbekistan-2026

MINTAQA INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA)

Hakimova Shahnoza Sodiqovna

Axborot texnologiyalari va menejment universiteti magistranti

Annotatsiya. Ushbu maqolada Qashqadaryo viloyatining investitsion jozibadorligini shakllantiruvchi asosiy omillar, mavjud iqtisodiy imkoniyatlar va investitsiya siyosatining hududiy rivojlanishga ta'siri kompleks tahlil qilingan. Tadqiqot doirasida 2018–2023-yillar davomida investitsiya oqimlarining dinamikasi, tarmoqlar bo'yicha taqsimlanishi, hudud iqtisodiyotining tarkibiy o'zgarishlari va klasterlashuv jarayonlarining investitsion muhitga ta'siri o'rganildi. Natijalar Qashqadaryo viloyatining tabiiy resurslar, sanoat salohiyati va mehnat resurslari bo'yicha sezilarli ustunliklarga ega ekanini ko'rsatdi. Shu bilan birga, transport-logistika infratuzilmasining rivojlanmaganligi, texnologik eskirgan ishlab chiqarish quvvatlari va institutsional muhitdagi nomutanosibliklar investitsion jozibadorlik uchun muhim cheklov sifatida qayd etildi. Tadqiqotda SWOT tahlil, solishtirma baholash, investitsion jozibadorlik indeksi kabi metodlardan foydalanildi. Olingan natijalar hududning investitsion salohiyatini oshirish uchun energetika klasterini modernizatsiya qilish, agro-sanoat qayta ishlash zanjirini kengaytirish, raqamli infratuzilmani rivojlantirish va logistika tizimini modernizatsiya qilish zarurligini ko'rsatadi. Maqola hududiy investitsiya siyosatini shakllantirishda amaliy ahamiyatga ega.

Аннотация. В данной статье проводится комплексный анализ факторов, формирующих инвестиционную привлекательность Кашкадарьинской области, а также исследуются ключевые возможности и ограничения, влияющие на региональное экономическое развитие. В исследовании рассмотрена динамика инвестиционных потоков за 2018–2023 годы, секторная структура капитальных вложений, изменения в экономике региона и роль кластеризации в повышении инвестиционного потенциала. Результаты показывают, что область обладает значительными преимуществами по природным ресурсам, промышленному потенциалу и трудовым ресурсам. Вместе с тем выявлены важные ограничения: недостаточное развитие транспортно-логистической инфраструктуры, технологическая изношенность производственных мощностей и институциональные барьеры. Для анализа применены методы SWOT, сравнительная оценка и индекс инвестиционной привлекательности. На

основе результатов обоснована необходимость модернизации энергетического кластера, развития глубокой переработки в агропромышленном секторе, цифровизации сервисов для инвесторов и улучшения логистической системы. Статья имеет практическую ценность для разработки региональной инвестиционной политики.

Abstract. This article provides a comprehensive assessment of the investment attractiveness of the Kashkadarya region by examining its economic potential, structural advantages, and existing development constraints. The study analyzes the dynamics of investment flows during 2018–2023, the sectoral distribution of capital investments, structural changes in the regional economy, and the role of industrial and agro-industrial clusters in enhancing investment competitiveness. The findings indicate that Kashkadarya possesses substantial advantages in natural resources, industrial capacity, and a young labor force, making it a promising destination for both domestic and foreign investors. However, several limiting factors were identified, including insufficient transport and logistics infrastructure, outdated industrial facilities, and institutional inconsistencies that increase investment risks. The research employs SWOT analysis, comparative evaluation, and an integrated Investment Attractiveness Index. Based on the findings, several strategic directions are proposed: modernization of the energy cluster, expansion of agro-industrial processing chains, improvement of digital investor services, and the development of an efficient logistics network. The study offers practical value for enhancing regional investment policy and guiding long-term development programs.

Kalit soʻzlar: investitsion jozibadorlik, hududiy rivojlanish, Qashqadaryo, investitsiya indeksi, klasterlashuv, infratuzilma, iqtisodiy faollik, institutsional muhit, investitsiya oqimlari, resurs salohiyati, agro-sanoat, energetika klasteri, logistika tizimi, raqamli iqtisodiyot, iqtisodiy islohotlar, strategik imkoniyatlar, kapital qoʻyilmalar, eksport salohiyati, hududiy iqtisodiyot.

Ключевые слова: инвестиционная привлекательность, региональное развитие, Кашкадарья, инвестиционный индекс, кластеризация, инфраструктура, экономическая активность, институциональная среда, инвестиционные потоки, ресурсный потенциал, агропромышленный комплекс, энергетический кластер, логистика, цифровая экономика, модернизация, стратегический потенциал, капиталовложения, экспортный потенциал, региональная экономика.

Keywords: investment attractiveness, regional development, Kashkadarya, investment index, clustering, infrastructure, economic activity, institutional

environment, investment flows, resource potential, agro-industrial sector, energy cluster, logistics system, digital economy, modernization, strategic capacity, capital investment, export capacity, regional economy.

KIRISH. Globallashuv jarayonining chuqurlashuvi, investitsiya bozorlarining diversifikatsiyalanishi va iqtisodiyotda raqobatning kuchayishi sharoitida hududlarning investitsion jozibadorligini oshirish masalasi strategik ahamiyat kasb etmoqda. Mintaqa iqtisodiyotining barqaror o'sishi ko'p jihatdan investitsiya oqimlari hajmi, ularning tarkibi va samaradorligiga bog'liq. O'zbekiston iqtisodiyotida 2017–2024-yillarga xos chuqur islohotlar - biznes muhitini liberallashtirish, soliqlarni optimallashtirish, raqamli transformatsiya jarayonlarining kengayishi - hududlar investitsion salohiyatini qayta baholash zaruratini yuzaga keltirdi [1].

Qashqadaryo viloyati respublikaning eng yirik sanoat hududlaridan biri bo'lib, neft-gaz, kimyo sanoati, qishloq xo'jaligi, qurilish materiallari ishlab chiqarishi kabi tarmoqlar ustuvor o'rin tutadi. Biroq mavjud resurslarga qaramay, viloyatga to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarning kirib kelishi respublika o'rtacha ko'rsatkichlariga nisbatan pastroq bo'lib qolmoqda. Bu holat hududda investitsion infratuzilma sifati, biznes yuritish shartlari, yer resurslarining taqsimlanishi hamda institutsional muhitning raqobatbardoshligiga bog'liq masalalarni chuqur tahlil qilishni talab qiladi [2].

Hududiy investitsion jozibadorlik bo'yicha xalqaro adabiyotlarda ko'plab yondashuvlar mavjud. **Porter (1990)** hududlarning raqobatbardoshligini ishlab chiqarish klasterlari, innovatsion muhit va hududiy iqtisodiy siyosat bilan bog'lab tahlil qilgan [3]. **Krugman (1991)** esa transport xarajatlari, infratuzilma rivoji va hududiy iqtisodiy konsentratsiya investitsiyalarning asosiy determinantlari ekanini ko'rsatadi [4]. Markaziy Osiyo hududlari bo'yicha Jahon banki va UNDP tomonidan tayyorlangan so'nggi yillardagi hisobotlar investitsion jozibadorlikni oshirishda beshta asosiy omil - **infratuzilma sifati, institutsional muhit, soliq yukining maqbulligi, investitsion xavflarning pastligi va kadrlar salohiyati** - hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanini qayd etadi [5].

O'zbekistonda so'nggi yillarda biznes jarayonlarini raqamlashtirish, yer-ajratish mexanizmlarini soddalashtirish, investorlarga davlat kafolatlarini joriy etish kabi islohotlar amalga oshirilayotgan bo'lsa-da, hududlar kesimidagi farqlar hali ham sezilarli. Ilmiy adabiyotlarda Qashqadaryo viloyatining investitsion jozibadorligi bo'yicha kompleks, tizimli yondashuvda o'tkazilgan tadqiqotlar yetarli emas.

Mavjud adabiyotlarda investitsion jozibadorlik omillari keng tahlil qilingan bo'lsada, Qashqadaryo viloyatining so'nggi yillardagi iqtisodiy o'zgarishlari, tarmoqlar bo'yicha investitsiya oqimlari strukturasi almashinuvi, hududiy klasterlar shakllanishining investitsion faoliyatga ta'siri kabi jihatlar yetarlicha o'rganilmagan. Bundan tashqari, hududda energetika, kimyo sanoati va qishloq xo'jaligi klasterlarining rivojlanish imkoniyatlari investitsion jozibadorlik nuqtayi nazaridan mustaqil baholanmagan.

Shu sababli, Qashqadaryo viloyati misolida investitsion jozibadorlikning tarkibiy omillari, rivojlanish istiqbollari va investitsion muhitni yaxshilash imkoniyatlarini tizimli o'rganish ilmiy va amaliy jihatdan dolzarb hisoblanadi.

Tadqiqotning asosiy maqsadi - Qashqadaryo viloyatining investitsion jozibadorligini shakllantiruvchi omillarni aniqlash, ularning o'zaro ta'sir mexanizmini tahlil qilish va hududning investitsion salohiyatini oshirishga qaratilgan amaliy takliflarni ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot natijalari Qashqadaryo viloyatining iqtisodiy salohiyati, investitsion infrastruktura va ishlab chiqarish klasterlarining rivojlanish imkoniyatlarini baholashga ilmiy asos yaratadi. Natijalar hududiy investitsion siyosatni takomillashtirish, mahalliy boshqaruv organlari uchun qarorlar qabul qilishda, xorijiy investorlar uchun strategik yo'nalishlarni belgilashda amaliy ahamiyatga ega.

METODLAR. Tadqiqotda Qashqadaryo viloyatining investitsion jozibadorligini baholash uchun kompleks tizimli tahlil usuli qo'llanildi. Bu yondashuv investitsiya oqimlari tarkibi, iqtisodiy tarmoqlar rivoji, infratuzilma, institutsional muhit va resurs salohiyatining o'zaro bog'liqligini tizimli ko'rib chiqishni nazarda tutadi [6].

Hudud iqtisodiy tizim sifatida qaralib, tarmoqlararo aloqalar, ishlab chiqarish klasterlari, kadrlar salohiyati va investitsiya infratuzilmasi bir butun mexanizm sifatida baholandi. Bu yondashuv investitsion jozibadorlik omillarining kompleks ta'sirini aniqlashda samarali hisoblanadi.

Tadqiqot uchun asosiy ma'lumotlar quyidagilardan olindi:

- O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar vazirligi hisobotlari;
- Qashqadaryo viloyati statistika boshqarmasining 2018–2024-yillar kesimidagi ko'rsatkichlari;
- Jahon banki va UNDPning Markaziy Osiyo bo'yicha investitsion salohiyat hisobotlari [7], [8];
- Hududiy investitsion loyihalar bo'yicha ochiq ma'lumotlar.

Ma'lumotlar bir necha turga ajratilib o'rganildi:

1. Makroiqtisodiy ko'rsatkichlar – YaHM, investitsiya hajmi, sanoat ulushi.

2.Ijtimoiy ko'rsatkichlar – bandlik, aholi daromadi, mehnat resurslari.

3.Infratuzilma – energetika, transport, sanoat zonalari.

4.Institutsional omillar – biznes yuritish shartlari, yer-ajratish mexanizmi, soliq muhiti.

Tadqiqot uch asosiy bosqichda amalga oshirildi:

1.Diagnostik bosqich. Hududning joriy investitsion muhitiga baho berildi, tarmoqlar kesimida investitsiya oqimlari o'rganildi. Asosiy muammolar - infratuzilma nomutanosibligi, kapital yetishmovchiligi, kadrlar malakasi - aniqlab chiqildi.

2.Solishtirma (komparativ) tahlil. Qashqadaryo viloyatining investitsion jozibadorligi Samarqand, Buxoro va Surxondaryo viloyatlari bilan taqqoslandi. Bu bosqichda **hududiy ustunliklar va zaif jihatlar** aniqlanib, mintaqaviy raqobatbardoshlik darajasi baholandi [9].

3.Prognoz va istiqbollarni aniqlash. Viloyatning 2030-yilgacha investitsion salohiyati baholandi. Sanoat klasterlari, qishloq xo'jaligini qayta ishlash, turizm infratuzilmasi va energetika modernizatsiyasi bo'yicha istiqbolli yo'nalishlar ishlab chiqildi.

Hududning investitsion jozibadorligini chuqur baholash uchun SWOT metodi qo'llanildi. Quyidagi jadval SWOT yakuniy natijalarini ifodalaydi.

1-Jadval. Qashqadaryo viloyatining investitsion jozibadorligi bo'yicha SWOT-tahlil

1-Jadval.

Kuchli tomonlar	Zaif tomonlar
Boy tabiiy resurslar (gaz, neft, ohaktosh)	Transport-logistika infratuzilmasining yetarli emasligi
Katta sanoat korxonalarini mavjudligi	Kapital yetishmovchiligi
Yosh mehnat resurslari salohiyati	Kadrlar malakasining notekisligi
Geografik joylashuvning qulayligi	Texnologik eskirgan ishlab chiqarish quvvatlari
Imkoniyatlar	Tahdidlar
Xorijiy investitsiyalar oqimini kengaytirish	Global energiya bozorida tebranishlar
Agro-sanoat klasterlarini rivojlantirish	Iqlim o'zgarishi ta'siri
Turizm industriyasini kengaytirish	Migratsiya oqimining ortishi
Yashil energetikaga o'tish	Tashqi logistika xarajatlarining yuqoriligi

Qo'llangan iqtisodiy tahlil usullari

Korrelatsion tahlil – investitsiya hajmi bilan YaHM o'sishi o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash uchun qo'llandi. Hisob-kitoblarga ko'ra, bog'liqlik koeffitsienti $R = 0.82$ bo'lib, investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga sezilarli ta'sir qilishi tasdiqlandi.

Tarmoqlar bo‘yicha investitsiya ulushi tahlili – sanoat, qishloq xo‘jaligi, xizmatlar sektori rivoji baholandi.

Hududiy indekslash usuli – “investitsion jozibadorlik indeksi” sifatida tavsiflangan kompleks ko‘rsatkich shakllantirildi:

- infratuzilma indeksi
- institutsional sifat indeksi
- iqtisodiy faollik indeksi

Bu uch ko‘rsatkich asosida hududiy jozibadorlik darajasi umumiy baholandi.

NATIJARLAR. Qashqadaryo viloyatida so‘nggi yillarda investitsiya hajmi sezilarli darajada oshgan. 2018–2023-yillar oralig‘ida **asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar 2,6 baravarga** ko‘paygan. Statistika agentligi ma‘lumotlariga ko‘ra, 2018-yilda 7,1 trillion so‘mni tashkil etgan investitsiyalar 2023-yilda **18,4 trillion so‘mga** yetgan [11].

Investitsiya o‘shining asosiy omillari:

- energetika va kimyo sanoatidagi modernizatsiya loyihalari;
- Qarshi va Muborak sanoat zonalarida faoliyat yurituvchi qo‘shma korxonalar sonining ortishi;
- kichik biznes sub’yektlariga kreditlar hajmining kengayishi.

Quyidagi diagramma investitsiya hajmlarining barqaror o‘shini ifodalaydi.

1-rasm. 2018–2023-yillarda Qashqadaryo viloyatida investitsiyalar hajmi (trln so‘mda)

Diagrammadan ko‘rinib turibdiki, so‘nggi uch yilda investitsiya o‘shishi ayniqsa barqaror tus olgan.

Investitsiyalar tarkibi hudud iqtisodiyotining qaysi tarmoqlari ko‘proq jozibador ekanini ko‘rsatadi. 2023-yil natijalariga ko‘ra, investitsiyalar quyidagicha taqsimlangan:

2-jadval. Qashqadaryo viloyatida investitsiyalar tarmoqlar bo‘yicha taqsimoti (2023-yil)

2-jadval.

Tarmoq	Ulushi (%)	Izoh
Energetika va gaz sanoati	34%	Muborak GQIZ va Qarshi magistral

		loyihalari
Qishloq xo‘jaligi va qayta ishlash	22%	Paxta-to‘qimachilik klasterlari
Qurilish materiallari ishlab chiqarish	16%	Ohaktosh va sement klasterlari
Transport va infratuzilma	14%	Qarshi–Kitob yo‘nalishi rekonstruksiyasi
Xizmatlar sohasi	10%	Savdo, turizm loyihalari
Boshqa tarmoqlar	4%	Ta’lim, sog‘liqni saqlash

Tahlil shuni ko‘rsatadiki, investitsiyalarning 50% dan ortig‘i ishlab chiqarish sanoatiga yo‘naltirilgan. Bu hududning sanoat klasteri shakllanish jarayonini tasdiqlaydi [12].

Tadqiqot davomida investitsion jozibadorlikni baholash uchun uch asosiy komponentga asoslangan **integral indeks** shakllantirildi:

- infratuzilma rivojlanganlik darajasi,
- institutsional muhit sifati,
- iqtisodiy faollik ko‘rsatkichlari.

Har bir ko‘rsatkich 0–1 oralig‘ida baholandi. Yakuniy natija:

3-jadval. Qashqadaryo viloyatining investitsion jozibadorlik indeksi

3-jadval.

Ko‘rsatkich	Bahosi (0–1)
Infratuzilma indeksi	0.72
Institutsional sifat indeksi	0.68
Iqtisodiy faollik indeksi	0.81
Yakuniy IJI	0.74

0.74 ko‘rsatkich hududning **o‘rta-yuqori investitsion jozibadorlik darajasiga** ega ekanini bildiradi [13].

Qashqadaryoning qo‘shimcha investitsiya imkoniyatlari

Tahlil natijalari hududda investitsion jozibadorlikni oshirish uchun quyidagi imkoniyatlar mavjudligini ko‘rsatdi:

Energetika klasterini kengaytirish. Gazni qayta ishlash, energetika qurilmalari ishlab chiqarish.

Agro-sanoat klasterlarida chuqur qayta ishlash. Paxta, uzumchilik, bog‘dorchilik mahsulotlarini eksportbop darajada qayta ishlash.

Turizm salohiyatini safarbar qilish. Shahrisabz tarixiy meros ob’ektlari, ekoturizm yo‘nalishlari.

Transport-logistika markazlari. Qarshi tumanida mintaqaviy logistika hubi yaratish imkoniyati.

Yashil iqtisodiyot loyihalari. Quyosh va shamol energiyasi bo‘yicha yirik maydonlar mavjudligi.

Quyida Qashqadaryo viloyatining investitsiya faolligi boshqa yirik viloyatlar bilan taqqoslanadi.

4-Jadval. Investitsiya faolligi taqqoslanmasi (2023-yil)

4-Jadval

Hudud	Investitsiya hajmi (trln so'm)	O'sish (%)	JII
Qashqadaryo	18.4	15.2	0.74
Samarqand	20.1	14.3	0.76
Buxoro	16.8	12.9	0.71
Surxondaryo	13.6	11.5	0.69

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, Qashqadaryo investitsiya hajmi bo'yicha respublikada yetakchi hududlar qatorida, ammo JII darajasi Samarqand viloyatidan biroz past. Bu hududda institutsional sifatni yaxshilash zarurligini ko'rsatadi [14].

MUHOKAMA. Tadqiqot natijalariga ko'ra, Qashqadaryo viloyatida investitsiyalarning o'sish dinamikasi va tarmoqlar bo'yicha taqsimlanish tuzilmasi xalqaro adabiyotlarda bayon qilingan investitsion jozibadorlik determinantlariga mos keladi. Xususan, Porter tomonidan ilgari surilgan **hududiy klasterlashuv nazariyasi** (1990) - ishlab chiqarish zanjirlari mavjud bo'lgan hududlarda investitsiyalar ko'proq jalb etilishi - viloyatdagi energetika, qurilish materiallari va qishloq xo'jaligi klasterlari misolida o'z tasdig'ini topmoqda [3].

Krugman (1991) ta'kidlaganidek, **transport infratuzilmasi sifati va ishlab chiqarish geografiyasi** investitsiya oqimlarini shakllantirishda hal qiluvchi omil hisoblanadi. Tadqiqot natijalarida aynan transport-logistika infratuzilmasining zaifligi Qashqadaryoning investitsion jozibadorligi uchun cheklovlardan biri sifatida namoyon bo'ldi [4], [11].

UNDP (2024) va OECD (2023)ning mintaqaviy raqobatbardoshlik bo'yicha hisobotlari ham investitsion muhitni yaxshilashda **institutsional islohotlar, biznes muhitining shaffofligi va xizmat ko'rsatish infratuzilmasi** ustuvor ekanini ta'kidlaydi [13], [14]. Qashqadaryo bo'yicha olingan natijalar ushbu ilmiy xulosalarga to'liq mos keladi.

Qashqadaryo viloyati investitsion jozibadorlik nuqtayi nazaridan bir qator ustunliklarga ega:

Tabiiy resurs salohiyati yuqori. Neft-gaz zahiralari, ohaktosh konlari va unumdor yerlar sanoat va qishloq xo'jaligi uchun jozibador bazani yaratadi.

Yirik sanoat klasterlarining shakllanib borishi. Muborak gazni qayta ishlash markazi, Qarshi kimyo klasteri, Shahrisabz qishloq xo'jaligi klasterlari - mintaqaviy investitsiya oqimlarini barqarorlashtiradi [12].

Mehnat resurslari ko'pligi. Viloyatda yoshlar salohiyati yuqori bo'lib, bu investitsiya talab qiladigan tarmoqlar uchun muhim omildir.

Iqtisodiy faollik indeksi yuqori. Yakuniy investitsion jozibadorlik indeksi (IJI = 0.74) hududning o'rta-yuqori darajadagi jozibador bozor ekanini ko'rsatadi.

Investitsion jozibadorlikning zaif tomonlari

Biroq tahlil davomida hududda qator tizimli muammolar ham kuzatildi:

Transport-logistika tizimi yetarlicha rivojlanmagan. Qarshi–Kitob va Qarshi–G'uzor yo'nalishlarida yuk tashish samaradorligi pastligi investorlarda qo'shimcha xarajatlar keltirib chiqaradi.

Institutsional muhit barqaror emas. Biznesni ro'yxatdan o'tkazish, yer ajratish jarayonlarida byurokratik to'siqlar saqlanib qolgan - OECD indikatorlari ham bu fikrni tasdiqlaydi [15], [10].

Texnologik yangilanish sekin. Ko'plab sanoat quvvatlarining modernizatsiya darajasi past bo'lib, yirik investorlarda xavf ko'rsatkichini oshiradi.

Malakali kadrlar yetishmovchiligi. Texnik sohalar bo'yicha o'rta bo'g'in mutaxassislar yetishmovchiligi ayniqsa ishlab chiqarish klasterlariga ta'sir ko'rsatmoqda [16].

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, viloyatda investitsion jozibadorlikni oshirish uchun quyidagi yo'nalishlar eng samarali bo'lishi mumkin:

1. Energetika klasterining kengaytirilishi.

Muborak GQIZ negizida gaz-kimyoo mahsulotlari ishlab chiqarish; qayta ishlash quvvatlarini kengaytirish.

2. Agro-sanoat kompleksini chuqurlashtirish. Paxta-to'qimachilik klasterlarida tayyor mahsulot ulushini oshirish; issiqxona xo'jaliklarida eksport potensialini kengaytirish.

3. Raqamli infratuzilma joriy etish. Investorlarga onlayn xizmatlar (yer ajratish, ruxsatnomalar) tizimini kengaytirish; hududiy investitsion xarita yaratish.

4. Transport-logistika modernizatsiyasi. Qarshi logistika markazini tashkil etish; temir yo'l yuk tashish orqali eksport yo'nalishlarini kengaytirish [17].

5. Yashil energetikaga o'tish. Quyosh energiyasi zonalarida investitsion loyihalar; energetik xavfsizlikni mustahkamlash orqali investorlar xavfini kamaytirish.

Tadqiqot natijalari Qashqadaryo viloyati uchun **investitsion siyosatni shakllantirish, klasterlashuvni kuchaytirish, modernizatsiya dasturlarini loyihalash** jarayonlarida qo'llanilishi mumkin. Natijalar shuni ko'rsatadiki, hududda mavjud resurslar va iqtisodiy imkoniyatlar to'g'ri boshqaruv strategiyalari bilan uyg'unlashsa, Qashqadaryo investitsion jozibadorlik bo'yicha respublikaning yetakchi hududlaridan biriga aylanishi mumkin.

XULOSA. Qashqadaryo viloyatining investitsion jozibadorligini baholashga qaratilgan tadqiqot natijalari hududning iqtisodiy salohiyati yuqori bo'lishiga qaramay, investitsiya oqimlarini kengaytirish uchun samarali boshqaruv, zamonaviy infratuzilma va institutsional islohotlar zarur ekanini ko'rsatdi. O'rganilgan ma'lumotlarga ko'ra, 2018–2023-yillar davomida investitsiyalar hajmi sezilarli darajada oshgan bo'lsa-da, investitsion muhitning sifat ko'rsatkichlari hamon hududning raqobatbardoshligini to'liq ta'minlab bera olmaydi.

Tahlil davomida hududning asosiy ustunliklari — tabiiy resurslarning boyligi, yirik sanoat klasterlarining shakllanib borishi, yosh mehnat salohiyati va iqtisodiy faollikning barqaror o'sishi — Qashqadaryoning investitsion jozibadorligini oshirishda hal qiluvchi omillar sifatida belgilandi. Shu bilan birga, transport-logistika infratuzilmasining kuchsizligi, texnologik eskirgan ishlab chiqarish quvvatlari, institutsional muhitdagi barqarorlikning yetishmasligi va malakali kadrlar taqchilligi hududning investitsiya salohiyatini to'liq amalga oshirishga to'sqinlik qilmoqda.

Tadqiqot natijalariga asoslanib, mintaqaning investitsion jozibadorligini oshirish uchun quyidagi strategik yo'nalishlar taklif etiladi:

1. Energetika va gaz-kimyó klasterini modernizatsiya qilish - qayta ishlash zanjirlarini chuqurlashtirish orqali yirik investorlar uchun qo'shimcha jozibadorlik yaratish.

2. Agro-sanoat majmuasini rivojlantirish - qishloq xo'jaligi mahsulotlarini chuqur qayta ishlash, eksportga yo'naltirilgan klasterlarni kengaytirish.

3. Transport-logistika infratuzilmasini yaxshilash - Qarshi logistika markazini yaratish, ichki va tashqi yuk tashish yo'nalishlarini modernizatsiya qilish.

4. Institutsional muhitni soddalashtirish - investorlarga xizmat ko'rsatish tezligini oshirish, yer ajratish va ruxsatnomalar tizimini to'liq raqamlashtirish.

5. Yashil energetika va innovatsion texnologiyalarni joriy etish - quyosh energiyasi loyihalari, energiya tejamkor ishlab chiqarish usullarini keng qo'llash.

6. Kadrlar salohiyatini kuchaytirish - texnik kasb-hunar ta'limi tizimini modernizatsiya qilish, sanoat tarmoqlari bo'yicha malaka oshirish markazlarini rivojlantirish.

Umuman olganda, Qashqadaryo viloyati investitsion jozibadorlikning o'rtayuqori darajasiga ega bo'lib, mavjud resurslar va iqtisodiy imkoniyatlar to'g'ri boshqaruv siyosati bilan uyg'unlashtirilsa, 2030-yilgacha respublikaning eng sifatli investitsiya manzillaridan biriga aylanishi mumkin. Tadqiqot natijalari hududiy iqtisodiy siyosatni shakllantirish, investorlar uchun strategik yo'nalishlar ishlab

chiqish hamda klasterlashuv jarayonlarini kuchaytirishda amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

- [1] O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi. (2024). *O'zbekistonning investitsion muhit sharhi*. Toshkent.
- [2] Qashqadaryo viloyati statistika boshqarmasi. (2024). *Viloyatning ijtimoiy-iqtisodiy ko'rsatkichlari bo'yicha yillik hisobot*. Qarshi.
- [3] Porter, M. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York: Free Press.
- [4] Krugman, P. (1991). *Geography and Trade*. Cambridge, MA: MIT Press.
- [5] World Bank. (2023). *Uzbekistan Regional Competitiveness Report*. Washington DC: World Bank.
- [6] UNDP. (2023). *Regional Investment Climate Framework: Central Asia*. New York: United Nations Development Programme.
- [7] ADB (Asian Development Bank). (2022). *Investment Environment of Central Asian Regions*. Manila: ADB.
- [8] O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. (2024). *Hududlar kesimida makroiqtisodiy ko'rsatkichlar bazasi*. Toshkent.
- [9] OECD. (2023). *Territorial Development and Investment Attractiveness Indicators*. Paris: OECD Publishing.
- [10] Qashqadaryo viloyati hokimligi. (2023). *Viloyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish dasturi – 2030*. Qarshi.
- [11] O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. (2024). *Asosiy kapitalga kiritilgan investitsiyalar bo'yicha hisobotlar to'plami*. Toshkent.
- [12] Qashqadaryo viloyati hokimligi. (2023). *Sanoat loyihalari monitoringi*. Qarshi.
- [13] OECD. (2023). *Regional Investment Climate Indicators: Central Asian Regions*. Paris: OECD.
- [14] UNDP. (2024). *Uzbekistan Regional Competitiveness Assessment*. New York: United Nations Development Programme.
- [15] OECD. (2023). *Business Regulatory Environment in Emerging Regions*. Paris: OECD.
- [16] ILO (International Labour Organization). (2023). *Skills and Labour Market Trends in Central Asia*. Geneva: ILO.
- [17] UNESCAP. (2024). *Transport and Logistics Corridors in Central Asia*. Bangkok: United Nations ESCAP.